

مجموعه مقاله‌های چهارمین سمپوزیوم نوروپسیکولوژی ایران

به اهتمام : دکتر محمد رضا جلالی

www.vejabir

سرشناسه :	کنگره نوروسیکولوژی ایران (چهارمین : ۱۳۸۸ : تهران)
عنوان و نام پدیدآور :	مجموعه مقاله‌های چهارمین سمپوزیوم نوروسیکولوژی ایران/ به اهتمام محمدرضا جلالی.
مشخصات نشر :	تهران: جهاد دانشگاهی، واحد تربیت معلم، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری :	۷۸۷ص: مصور، جدول.
شابک :	978-964-6653-85-6
یادداشت :	نماینه.
موضوع :	روانشناسی عصبی - کنگره‌ها
شناسه افزوده :	جلالی، محمدرضا، ۱۳۲۷ -
شناسه افزوده :	جهاد دانشگاهی. واحد تربیت معلم
رده بندی کنگره :	۱۳۸۸ ۹۵/۳۵۱۴۴
رده بندی دیویی :	۸/۴۱۲
شماره کتابشناسی ملی :	۳۲۸۲۹۹۰

انتشارات جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۶۶۵۳ - ۸۵ - ۶

ISBN:978-964-6653-85-6

واحد تربیت معلم

نام کتاب : مجموعه مقاله‌های چهارمین سمپوزیوم نوروسیکولوژی ایران
 با اهتمام : دکتر محمد رضا جلالی
 حروفچینی : معاونت پژوهشی جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم
 نوبت چاپ : اول ۱۳۹۰
 چاپ : دانشگاه تربیت معلم
 شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه
 قیمت : ۱۳۰۰۰۰ ریال

آدرس ناشر : خیابان انقلاب اسلامی - خیابان شهید مفتاح - شماره ۴۳ - دانشگاه تربیت معلم - جهاد دانشگاهی واحد تربیت معلم - تلفن و دورنگار: ۸۸۲۰۲۵۲۴ - ۸۸۲۰۹۲۹۲ مرکز پخش: ۷۷۵۰۳۸۲۴

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

ارکان سمپوزیوم

دبیر سمپوزیوم: دکتر محمدرضا جلالی

دبیر علمی سمپوزیوم: دکتر حسن عشایری

دبیر اجرایی سمپوزیوم: دکتر مهشید منزوی

اعضای کمیته علمی (به ترتیب حروف الفبا):

دکتر حسن ایروانی	دکتر عبدالحسین صادقی مرشت
دکتر کامبیز بدیع	دکتر اصلان ضرابی
دکتر خسرو پارسا	دکتر حسن عشایری
دکتر سید بهنام الدین جامعی	دکتر حبیب الله قاسم زاده
دکتر محمدرضا جلالی	دکتر احمد محیط
دکتر اکرم خمسه	دکتر رضا نیلی پور
دکتر شیوا دولت آبادی	دکتر مرتضی نصف

اعضای کمیته اجرایی (به ترتیب حروف الفبا):

آسیه اناری	عباس فتوکیان
مریم پورآذرنگ	مهدی فرحزادی
حسن پورگلزاری	احمد رضا فیروزی
حشمت الله جلیلی	ایرج فیضی
علی حسینی	احمد قاضی زاهدی
علی شیرمحمدی	غلامحسین لشنی زند
علی صادقی نژاد	فاطمه معین الغریابی
نرگس صباغیان	مهشید منزوی
امیر صمدی	سید جلال موسوی
	اعظم نوفرستی

چهارمین سمپوزیوم نوروپسیکولوژی شناختی ایران در آبان ماه سال ۱۳۸۸ در دانشگاه تربیت معلّم تهران با همراهی واحد جهاد دانشگاهی این دانشگاه برگزار گردید. سمپوزیوم سوم نیز با مشارکت دانشگاه تربیت معلّم و به مساعدت همین واحد جهاد دانشگاهی برگزار شده بود. مجموعه مقاله‌های سمپوزیوم سوم از سوی انتشارات واحد جهاد به چاپ رسید، این مجموعه نیز اینک برای چاپ در اختیار مرکز مذکور قرار گرفته است. مسایل بسیاری موجب این فاصله و تأخیر میان زمان‌های برگزاری و چاپ گردیده که بعضاً بعداً اشاره خواهد شد. با این حال مسؤولیت و تصدی‌گری دشوار برگزاری سمپوزیوم و چاپ مقاله‌ها اقتضا دارد عذر آوریم و پوزش بخواهیم.

مجموعه مکمل مقاله‌های پژوهشی و مروری حاضر دانش نسبتاً وسیعی در حوزه نوروپسیکولوژی پیش روی مشتاقان قرار می‌دهد. بزعم ما گستره مقاله‌های حاضر مطلوب و روند رشد یابنده‌ای را مؤید است. اینک وضعیت این رشته در کشور به سامان بیشتری از نظرگاه‌های موضوعی و روشی دست یافته و گستردگی و نوآوری پژوهش‌های تجربی، بالینی، و روش شناختی تنوع مناسبی را در میان مخاطبان برانگیخته است. انگیزه‌مندان حیطه میان رشته‌ای نوروپسیکولوژی نیز با پتانسیل و تسلط بیشتری در این راه گام می‌نهند و پژوهش می‌کنند و قلم می‌زنند، خاصه روان‌شناسان به جرأتی درخور در این وادی درگیر شده و در زمینه‌های موضوعی متعدد و مختلف هنجار و نابهنجار مربوط به شناخت، هیجان و عاطفه، حافظه، سنخ‌های شخصیتی، انگیزش، ورزش، اعتیاد، زبان و حتی مقوله‌هایی چون عشق و بخشندگی، رفتار دینی و آیینی وارد گردیده‌اند. در واقع در حال حاضر بخش قابل توجهی از روان‌شناسان بی آن که تقلیل‌گرایانه و تبدیل‌گرایانه بسندگی و استقلال روان‌شناسی را واگذارده باشند در تبیین مصادیق مؤثری از رفتارها ملحوظ داشتن پایه‌های عصبی را مد نظر قرار داده‌اند و این گوارا و خوشایند فرایند بیست و پنج ساله نوروپسیکولوژی در ایران است. باید واریسی کرد که نورولوژیست‌ها و روان‌پزشکان و زبان‌شناسان تا چه حد با تمرکز بر مبانی عصب شناختی و زبان شناختی به مضامین عمیق و وسیع اما مستقل روان‌شناسی نزدیک شده‌اند. برای روان‌شناسان با دغدغه و صرافتی که در علت‌شناسی و تبیین رفتار در وجوه مختلف ذهنی، انگیزشی، هیجانی و حرکتی (اعم از بهنجار و نابهنجار) دارند، تکوین موضوعی و روشی نوروپسیکولوژی ضرورتی ناگزیر است. به این واسطه جدای از تأمین قدرت پیش‌بینی‌پذیری علمی و پدیدآیی قلمروهای مشترک میان‌رشته‌ای با رشته‌های نورولوژی،

روان‌پزشکی، و زبان شناسی؛ مداخله‌های تربیتی، اصلاحی، بهداشتی، آموزشی و بازپروری و درمانی زمینه‌سازی می‌گردند.

مقاله‌های ارسالی به چهارمین سمپوزیوم تا حدود زیادی موضوع‌های مذکور در فراخوان و حیطه گسترده نوروپسیکولوژی را پوشش می‌داد و در سامان دادن به این مجموعه نیز این همپوشی را در نظر داشته‌ایم. با این وصف در اصلاح و ویرایش و تدوین و تنظیم و چاپ کتاب بس دشواری‌ها که پشت سر گذارده‌ایم. از این رو در پیشگفتار نیز بعد تحسینی که در ابتدا معروض گشت به رسم صراحت و صداقت به سان گذشته از بیان مواردی از آن دشواری‌های غالباً قابل اجتناب ابا و اجتنابی نداریم:

۱. برخی در خلاصه‌های ارسالی و در عنوان و واژه‌های کلیدی این خلاصه‌ها داعیه نوشتاری نوروپسیکولوژیک و نورولوژیک نشان داده‌اند و بعد پذیرش مقاله که ناگزیر بر مبنای خلاصه‌ها انجام می‌پذیرفته در اصل مقاله‌ها اصلاً نشانه‌ای مؤید چنین قصدی به منصفه ظهور نرسانیده‌اند. به احترام قبول اولیه، تا پایان بر آن عهد مانده‌ایم و تغییری در آن پذیرش نداده‌ایم اما شاید موجبی باشد که در نوبت‌های دیگر بنای پذیرش را در دریافت اصل مقاله بگذاریم.

۲. در مقدمه چاپ مجموعه مقاله‌های سومین سمپوزیوم نیز یادآور شدیم معذوراتی در قبول مقاله‌هایی که ربط نوروپسیکولوژیک نداشته‌اند داشته‌ایم. این عامل به نحوی کم‌رنگ‌تر در این نوبت نیز موجود بوده است. از این رو خوانندگان باز با محدود موارد پنهان و آشکار غیر مرتبطی مواجه خواهند شد، امیدوارم در سمپوزیوم بعدی کلاً چنین عوامل وادارنده و یا بازدارنده‌ای از میان رفته باشد.

۳. بعضاً هستند کسانی که نامشان در بیش از دو مقاله آورده شده است. در این موارد دو موردی که این نویسندگان و پژوهشگران نامی مقدم دارند آمده و در باقی موارد در پاورقی به حضور آنان در مجموعه نویسندگان اشاره شده است. در واقع در پذیرش و به تعبیری در استخراج دو مقاله از پایان نامه برغم تأمل، منعی ندیده‌ایم. این رویه را به ویژه در پذیرش خلاصه مقاله‌های ارسالی مطلقاً مد نظر گرفته‌ایم، هر چند کثرت اسامی تکراری به استادان راهنما و مشاوران اختصاص دارد.

۴. نا پی‌گیری در اصلاح مقاله‌های ارسالی از سوی برخی ارایه کنندگان مقاله‌ها، و بی اعتقادی و نا پی‌گیری اطلاقی در تدوین و تنظیم نوشتاری سخنرانی‌های ارایه شده از مشکلات اساسی در تدوین نهایی این مجموعه بود. با فشاری و اصرار پی‌گیرانه نیز چندان افاقه نمی‌-

تمهیدات تشکیل انجمن : مرتضی نصف ۱۶

آسیب شناسی

ارتباط فعالیت ناحیه پری فرونتال و بروز ناسازگاری های روانی و شخصیتی و ناسازگاری های جنسی در بیماران مبتلا به مولتی پل اسکلروزیس (M.S) فاطمه نیمروزی، دکتر رضا رستمی ۱۹

اختلال وسواس - اجبار: نقص در حافظه یا بی اعتمادی به آن
فاطمه معین القربایی، مهدی فدائی ۲۶

اختلال کارکرد اجرایی و نقش آن در تبیین اوتیسم
مهناز خسرو جاوید، شینا زینلی ۳۳

بررسی عامل آشکارساز بیماری و مقایسه آن در بیماران مبتلا به مولتی پل اسکلروزیس شدید و خفیف در استان خوزستان
امیرحسین یآوری، دکتر مهناز مهرابی زاده هنرمند، دکتر یحیی زرگر، سمیه شولی ۴۲

بازتوانی شناختی کامپیوتری در اختلال بیش فعالی / نقص توجه : مطالعه مروری
مصطفی نوکنی، سیاوش طالع پسند، میترا مایلی ۵۱

بررسی مبانی نوروپسیکولوژیک پدیده های اضطراب و افسردگی
دکتر سعید عسکری، زهرا حنی ۶۵

تأثیر نمرین های یکپارچگی حتی بر کاهش علایم نارساخوانی دانش آموزان دبستانی ۷-۱۰ ساله شهر تهران
هایده اسدالله سندی، دکتر حسن عشایری، دکتر مهناز استکی ۷۰

تشخیص و شناسایی آلزایمر در سندرم داون
محمد احمدپناه ۷۷

مقایسه بازشناسی چهره و هیجان در بیماران مزمن مبتلا به دمانس آلزایمر و سالمندان طبیعی

اعظم ایمانی، دکتر حبیب هادیان فرد، الهام موسویان ۸۶

مبانی نوروپسیکولوژیک اختلال نارسایی توجه / قزون کنشی

دکتر علی مشهدی، دکتر رسول کاظم زاده طباطبائی، دکتر پرویز آزاد فلاح، دکتر عاطفه سلطانی فر، هدی پری

زاده، فاطمه شجاعی ۹۵

مقایسه اثر بخشی صفحه مفهوم اعداد بر پیشرفت ریاضی دانش آموزان حساب نارسا و عادی

مریم اشرف، دکتر مهناز استکی، دکتر حسن عشایری ۱۰۷

مقایسه اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر روش شناختی هشیاری فراگیر با آموزش مهارت‌های مطالعه بر میزان

اضطراب امتحان و اضطراب پنهان دانشجویان

آسیه عطائی نخعی، دکتر بهرامعلی قنبری هاشم آبادی، دکتر مرتضی مدرس غروی ۱۱۴

نوروسایکولوژی هذیان های گزند و آسیب در پارانویا

لیلا امیرپور ۱۲۵

یک مورد درمان موفق اختلال بیش فعالی، همراه با کمبود توجه ADHD به روش توان بخشی اعصاب

دکتر سیامک شیخی، دکتر حسن عشایری ۱۳۰

اعتیاد و مواد مخدر

تعیین الگو و شدت سوء مصرف مواد و سیگار در بیماران مبتلا به سل

میرا صفا، محمدرضا مسجدی، پیام طبرسی، هومن شریفی، حبیب الله امامی، حمیده جهانگیری ۱۳۹

تکانش گری، لب‌های فرونتال (قطعهٔ پیشانی) و ریسک پذیری برای اعتیاد

فاطمه نوری، محمدرضا جلالی ۱۴۵

شواهدی در نقش گیرنده های دوپامین D1 در تأثیر آموغامتین بر رفتار زمان‌مند

تیموتی چئونگ، گیلبرت بزینا، کریم عسگری، استفانی بادی، کریس برادشاو، المر زابادی ۱۵۶

کانابیس و عملکرد عصبی شناختی

محمد حسن فرهادی؛ علی فرهودیان؛ محمدرضا زرین دست؛ کاوه محمدی مسنن ۱۶۸

مروری بر سازوکارهای مولکولی ایجاد وابستگی و نحوه عملکرد ترکیبات با سوء مصرف در نواحی مختلف سیستم عصبی

رویا جاجوندیان ۱۸۰

مقایسه محتوا و فرایندهای فراشناختی و هیجانات در افراد مبتلا به سوء مصرف مواد و گروه بهنجار
کبری حاجی عزیزاده، دکتر مرتضی مدرس غروی، دکتر قاسم نظیری، دکتر سید عبدالمجید بحرینیان ۲۰۴

نقش نوروترنسمیترها در وابستگی به مواد
دکتر علیرضا بخشایش، فاطمه زارع مهرجردی ۲۱۸

نقش سیستم هیجانی مغز در اعتیاد: دیدگاه تکامل عصبی
کاوه محمدی مسنن، محمد حسن فرهادی، علی فرهودیان، محمود فلاحتی خشکتاب ۲۲۸

حافظه

آیا آموزش منجر به بهبود کنش اجرایی حافظه کاری می شود؟
دکتر علی مشهدی، دکتر رسول کاظم زاده طباطبائی، دکتر پرویز آزاد فلاح، دکتر عاطفه سلطانی فر، هدی پری
زاده، فاطمه شجاعی ۲۴۴

اثر پردازش بار عاطفی واژه‌ها و خلق (مضطرب و آرام) بر یادآوری
صدیقه جمفری، دکتر سیده منور یزدی ۲۵۵

بررسی حافظه کلامی و غیرکلامی در بیماران صرع لب گیجگاهی مقاوم به درمان
ماهگل توکلی، دکتر مجید برکتین، دکتر حمید طاهر نشاط دوست، دکتر حسین مولوی، دکتر رضا کرمی نوری،
دکتر جعفر مهوری ۲۶۴

سازوکار رمزگذاری کلمه‌های تابو و سوگیری هیجانی در حافظه فوری
دکتر سیده منور یزدی، صدیقه جعفری ۲۷۴

مقایسه اثر تازگی در حافظه بیماران دچار ضایعه ناحیه گیجگاهی چپ، ناحیه پیشانی چپ و افراد سالمند سالم
عبدالاحسین صادقی مرشت، دکتر پریچهر احمدی، دکتر حسن عشایری، دکتر جلیل باباپور، دکتر نورج هاشمی
۲۸۴.....

مطالعه تصمیم‌گیری ریسکی به کمک تصویربرداری تشدید مغناطیسی کارکردی مغز: نقش آمادگی ذهنی مبتنی بر
حافظه
احمد سهرابی
۲۹۶.....

هیجان و حافظه: ارتباط متقابل دو ساختار آمیگدال و عقده‌های هیپوکامپی
امید ساعد، احمد سهرابی
۳۰۵.....

زبان و تفکر

بررسی رابطه بین راهبردهای یادگیری زبان و عزت نفس دانشجویان زبان انگلیسی
دکتر حسن ایروانی، امیر اسدی فرد
۳۱۹.....

بررسی رابطه سبک تفکر خلاقانه ربع مغزی D با سطح اثربخشی مدیران آموزشی
دکتر میرمحمد سیدعباس زاده، دکتر علی غنائی چمن آباد، اکرم مقدسی
۳۲۷.....

رویکرد نوینی به مطالعه پردازش رسانه و تأثیرات آن با استفاده از روش تصویربرداری کارکردی مغز (fMRI)
محمدعلی حکیم‌آرا
۳۴۰.....

سازمان بندی زبان در مغز افراد دو زبانه
کریم جوهری، دکتر حسن عشایری
۳۵۲.....

لب پیشانی، انعطاف‌پذیری شناختی و فرایند حلّ مسأله: کاربردهایی برای واقعیت درمانی
اعظم نوفرستی
۳۶۰.....

مقایسه کارکردهای اجرایی (حافظه کاری، سازمان دهی، برنامه‌ریزی و استدلال) در دانش‌آموزان دختر با و بدون
اختلال خواندن و اختلال املا نویسی مقطع چهارم ابتدایی
دکتر صغری ابراهیمی قوام، مریم عطاریان، دکتر حمید علیزاده
۳۶۹.....

نوروسایکولوژی زبان برای "جانور فلسفی" یا برای "جانور نحوی"؟

دکتر رضا نیلی پور..... ۳۸۰

وحدت انسان و جهان

دکتر خسرو پارما ۳۸۵

سنجش و ارزشیابی

تأثیر آموزش نوروفیدبک بر کاهش نشانه‌های اضطراب و افزایش سطح کیفیت زندگی بیماران مبتلا به اختلال

اضطراب فراگیر

محمد رضا نائینان، دکتر جلیل باباپور، دکتر تقی گروسی فرشی، دکتر محمدرضا شعیری، دکتر رضا رستمی .. ۳۹۱

رواسازی و پایایی سنجی آزمون سنجش خلاقیت هیجانی آوریل (AEC)

زیور سلطانی، دکتر محمد حسین علامت ساز، دکتر حجت الله فراهانی ۴۰۲

کاربرد آزمون نوروسایکولوژیک کاردوفانی لوشین (لوتکا) در بررسی کارکرد شناختی

زویا شمس المعالی ۴۰۸

کاربرد شبکه‌های عصبی مصنوعی (ANN) در پژوهش‌های نوروسایکولوژیک

دکتر کاظم رسولزاده طباطبایی، روح اله عباسی، زهرا عباسی ۴۱۴

کاربرد آماری شبکه‌های عصبی مصنوعی (رویکرد پرسپترون) در سنجش‌های نوروسایکولوژی

دکتر حجت اله فراهانی، دکتر عباس رحیمی نژاد..... ۴۲۲

معرفی "مقیاس ارزیابی شناختی واحد روان پزشکی عصبی" در بیماران مبتلا به زوال عقل

دکتر مجید برکتین، دکتر محمد بهداد، ماهگل توکلی، دکتر مارک والتر فانگ، دکتر دنیس ولاکولیس..... ۴۳۲

نوروفیدبک و عملکرد مغز

دکتر رضا رستمی، فاطمه نیمروزی ۴۴۵

نوروفیدبک: بررسی چالش‌ها، نظرات موافق و مخالف و آرایه پیشنهادها

دکتر محمد علی نظری ۴۵۴

شخصیت و ورزش

ارتباط بین سیستم های مغزی - رفتاری و اختلال شخصیت وسواس فکری - عملی
سمیه شریفی، دکتر سید علی محمد موسوی، دکتر عبدالحسین صادقی مرشت..... ۴۶۸

ارتباط بین فعالیت سیستم های مغزی - رفتاری، حمایت اجتماعی و اضطراب در بین دانشجویان دانشگاه آزاد
اسلامی واحد تبریز
حسین شاه محمدی..... ۴۸۱

بررسی سازوکارهای فیزیونوروپسیکولوژیک ورزش هوازی در درمان اختلال های روان شناختی
احترام ابراهیمی، مرجان مردانی حموله..... ۴۸۷

بررسی تأثیر آموزش حرکات ریتمیک ورزشی بر ثبت های ERP، حاصل از لب فروتنال دانش آموزان مبتلا به
اختلالات ویژه یادگیری
علی غنائی چمن آباد، دکتر حسن عشایری، مهندس پرویز معروضی، دکتر مجید قشونی..... ۴۹۵

تأثیر روابط اولیه (دلبستگی) بر تحول مغز
دکتر محمد رضا جلالی، فاطمه خزان، اکرم برومند..... ۵۰۳

تأثیر استرس بر توجه انتخابی (متمرکز) بینایی با نگاه به عامل کشودگی نسبت به تجربه (انعطاف پذیری)
امیر محمد شهسوارانی، دکتر سید کاظم رسولزاده طباطبایی، دکتر عباس علی اللهیاری، دکتر حسن عشایری، کلثوم
سناری..... ۵۱۳

مقایسه فعالیت سیستم های مغزی / رفتاری و ابعاد کمال گرایی در بیماران کرونری قلب و افراد سالم
سمیه مؤذن، دکتر پرویز آزاد فلاح، دکتر مرتضی صافی..... ۵۲۴

شناخت و خلاقیت

بررسی مروری مقاله های متمرکز بر موضوع شناخت و تفکر در نشریات علمی - پژوهشی کشور
دکتر مرتضی مدرس غروی، شاهد مسعودی، سارا وکیلان..... ۵۵۲

۵۹۲..... سعید ملیحی الذاکرینی

مبانی عصب شناختی خلاقیّت: آیا ناحیه خاصی از مغز، خلاقیّت را به وجود می آورد؟

۵۹۷..... علی حسینی، یدالله کثیرلو

مؤلفه های نوروپسیکوسوشیال در IBS

۶۰۵..... دکتر سید کمال صولتی دهکردی

نقش ریتم های زیستی در فرایندهای شناختی

۶۱۷..... دکتر مهناز استکی

هوش مصنوعی و سیستم عصبی

۶۲۶..... لیدا وحیدی مطلق

هم آوایی: ایجاد انجمنی های مقاوم برای گشتازهای ذهنی

۶۳۴..... دکتر کامییز بدیع

فرهنگی - اجتماعی

بنیادهای نوروسایکولوژیک رفتارها و تجارب دینی

۶۴۰..... نجمه راستی کردار

بررسی سنخ های شخصیتی در نوازندگان موسیقی

۶۵۰..... فائقه فتاح

بررسی تأثیر هیجانات القایی موسیقی دستگاهی ایران بر نواحی مرتبط مغزی با استفاده از fMRI

۶۵۲..... فرزانه پولادی، دکتر محمد علی عقابیان، دکتر جواد حانمی، آمنه برومند

کاربرد روایت درمانی شناختی در بهبود عوارض ناشی از جدایی روان شناختی منتج از سیستم های مغزی- رفتاری

۶۶۰..... دکتر ریفا لیاقت

مروری بر نقش نوروسایکولوژیک فرهنگ

دکتر داریوش شکیبایی ۶۷۴

نوروسایکولوژی عشق

دکتر علیرضا بخشایش، ساجده رضایی صدراآبادی، الهام انتظاری ۶۸۱

نوروسایکولوژی بخشنندگی

دکتر علی عیسی‌زادگان ۶۸۷

هیجان

آسیب‌پذیری هیجانی، فراشناخت و نقش حضور ذهن در تعدیل‌گری

حمید خانی‌پور ۷۰۲

اساس نوروبیولوژی هیجان‌ها

دکتر سید بهنام الدین جامعی ۷۱۳

الگوی عصب شناختی پردازش اطلاعات هیجانی در کودکان مبتلا به اوتیسم

مهناز خسروجاوید، شینا زینلی ۷۱۹

بررسی الگوی نوروسایکولوژی‌گری درباره تأثیر اضطراب بر ناتوانی تنظیم رفتار در بزرگسالان مضطرب
غیربالینی

مریم چیت‌سازی، دکتر جواد ملازاده ۷۲۸

بررسی تفاوت چپ برترها و راست برترها در پردازش اطلاعات هیجانی بین دانشجویان دانشکده های روان-

شناسی و علوم تربیتی و حقوق و علوم سیاسی دانشگاه علامه طباطبائی در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷

وحید نخعی مقدم، دکتر حسن عشایری، دکتر فرهاد جمهری ۷۳۸

بررسی مروری مقاله‌های متمرکز بر موضوع "هیجان و عاطفه" در نشریات علمی-پژوهشی داخل کشور

(مندرج در پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی SID)

دکتر مرتضی مدرس غروی، شاهره مسعودی، سارا وکیلان ۷۴۴

تأثیر پردازش کلی چهره‌ای در سوگیری توجه نسبت به چهره های هیجانی در کودکان مضطرب
حسن شفیع، دکتر محمد علی گودرزی، دکتر سید محمدرضا تقوی ۷۷۵

عواطف، هیجان، شناخت و رفتار
دکتر اصلاان ضرابی ۷۸۷

www.ketab.ir

مقدمه به جای خلاصه

مطلب پیش رو استخراج سخنانی است که استاد پیشکسوت روان شناسی ایران دکتر مرتضی نصفت در افتتاحیه علمی چهارمین سمپوزیوم نوروپسیکولوژی شناختی ایران ایراد کرده است. نظم ذهنی و گفتاری ایشان در همین سخنان کوتاه اما موجز آشکار است. استاد این مضامین را به هدف تمهیدات آغازین تکوین انجمن نوروپسیکولوژی شناختی کشور در روند و فرایند تشکیل سلسله سمپوزیوم‌های این حیطه در بیست و پنج سال گذشته بیان داشته‌اند و ما نیز مناسب دانستیم آن را مقدمه چاپ مجموعه مقاله‌های سمپوزیوم چهارم قرار دهیم. امید که حق در تحقق هدف‌های مورد اشاره همراهان باشد.

دکتر نصفت استاد بازنشسته دانشگاه تهران و از پیشگامان روان شناسی علمی کشور به شمار می‌روند که اینک در هشتادمین سال زندگی پربار خویش قرار دارند. توفیق بسیار با ما یار بود که استاد در برگزاری چهارمین سمپوزیوم نوروپسیکولوژی مساعدت کردند، همراه و مشوق کمیته علمی سمپوزیوم بودند و در آغار آن نیز سخنانی ایراد داشتند. تقدیر اختصاصی دست اندرکاران سمپوزیوم از ایشان، کمترین سپاسی بود از این همه لطف و گشاده‌رویی و آن همه تلاش و پژوهش خستگی ناپذیر که در طول بیش از نیم قرن عمر علمی بی کمترین چشم داشتی به مشتاقان پژوهش‌های علمی و روش‌شناختی روان شناسی عرضه داشته‌اند.

آنچه که در اینجا قصد مطرح کردن و بحث پیرامون آن را دارم آینده نوروپسیکولوژی است. این مسأله که نوروپسیکولوژی در حال حاضر در کجا قرار دارد و در آینده به کجا می‌خواهد برسد. برای این که این رشته در مسیر درستی حرکت کند و به آنچه که مدنظر است برسد باید دید آنچه را که تا حال به آن رسیده‌ایم چیست؛ خصوصیات مثبت و منفی این داشته‌ها چیست، کجای آن محکم و ماندنی است و کدام بخش آن معیوب و آسیب پذیر است. نگاه به وضعیت موجود این امکان را به ما می‌دهد که بدانیم و بفهمیم در کدام وجوه وضعیت موجود باید دگرگونی ایجاد کنیم تا پیشرفت روی دهد. از این رو اولین کاری که در تهیه نقشه و مسیر حرکت به سمت آینده و هدف‌های مورد نظر داریم، مشخص نمودن وضعیت کنونی در وجوهی جامع، دقیق و عینی است. لازم است تا آنجا که امکان دارد به این ایده‌ها شکلی قابل تجسم داد. در واقع باید مانند یک مهندس یک پلان و ماکت تصویرسازی نمود که با نگاه به آن بتوان شمایی کلی از آنچه که داریم به دست آورد. بر این مبنا اولین اقدام و گام برای تحول برنامه‌مند، یک جمع بندی پویا و دقیق از وضع موجود نوروپسیکولوژی در ایران است.

گام دوم در رسیدن به هدف، تعیین گام‌هایی است که باید در فواصل معین و مشخص برداریم. لازم است این گام‌ها با توجه به امکانات موجود و امکاناتی که در طول مسیر فراهم می‌آیند محاسبه و برنامه‌ریزی شوند. ممکن است در نگاه ساده انگارانه‌ای بیندیشیم که تنها بررسی و مشخص نمودن وضع موجود مسیر آینده را مشخص می‌کند، اما برای حل واقع بینانه این مسیر باید راه‌های دقیق، پویا و مؤثری بیابیم، هدف را به دقت تعریف کنیم و خصوصیات و ابعاد و جزئیات آن را مشخص نماییم.

یک نکته مهم که نباید از آن غافل شد، تناسب این گام‌ها و گزینه‌ها با امکانات است، مشخص نمودن این که اگر امکانات A باشد به نقطه B می‌توان رسید.

آنچه در نوروپسیکولوژی قصد رسیدن به آن را داریم در برگیرنده مبانی علمی این رشته، فواید کاربردی و درمانی آن و طراحی یک سازوکار ارزیابی و نظارت بر مسیر و دستاوردها است. در اینجا نیز نقش افراد و امکانات مطرح و قابل بررسی است. در مورد بُعد نظارت و ارزیابی باید در نظر داشت هیچ راه تازه‌ای خود به خود به هدف تعیین شده نمی‌رسد، تا

اندازه‌ای که مراقب پیشرفت هستیم، موانع را برطرف می‌کنیم و از انحراف پیشگیری می‌نماییم، به هدف خواهیم رسید.

نظارت کامل در برگیرنده یک برنامه‌ریزی واقع بینانه صحیح است که در هیچ مورد به خطا نرفته باشد، امکانات را کم و یا بیش تخمین نزده باشد و موانعی را که قابل پیش بینی است در نظر گرفته باشد. مدیریت و نظارت از انحراف جلوگیری می‌کند و برنامه را به مسیر اصلی و طراحی شده باز می‌گرداند. این جریان مانند راه افتادن کودکی نوپا است. اولین گام‌های کودک را باید با پشتوانه همراه ساخت، وقتی به یک تسلط نسبی می‌رسد باید مراقب و مواظب او بود که بی احتیاطی نکند و در خطر قرار نگیرد. یک برنامه تازه نیز وقتی به مرحله عمل رسید باید با سازوکار هدایت و نظارت پشتیبانی شود تا مانند یک کودک در حال رشد از مرحله نوباوگی بگذرد. آن گاه می‌توان امید رسیدن به نتایج مورد انتظار را داشت. به این ترتیب در برنامه‌ریزی برای این رشته باید اصولی به کار برده شود. در عین حال که برای رسیدن به این هدف‌ها آمادگی‌های مقدماتی لازم است.

اولین آمادگی این است که نوروسایکولوژی شکل منسجمی بیابد و بگیرد و از آنچه که در حال حاضر است به یک نهاد علمی و درمانی تبدیل شود. هر چه زودتر باید در فکر سازمان‌دهی به افراد علاقه مند و توانمند بود. به طور خلاصه هر چه سریع‌تر باید انجمن نوروسایکولوژی را در ایران به وجود آورد. این کار نیز مانند هر کاری با مقدماتی شروع می‌شود. مقدمه این است که زمینه‌های تشکیل این تشکّل را شناخت و مهیا نمود. بهتر است این کار را از تهیه فهرست توانمندی‌های افرادی که بالقوه می‌توانند در این تشکّل کار کنند شروع نمود. این اقدام می‌تواند سنگ بنای تحقق هدف‌های بر شمرده شده باشد. بعد باید به سمت مکان و مقری برای گردآوردن این افراد روی آورد، بعد به بررسی و تخمین امکانات موجود در نهادها و دانشگاه‌های مختلف پرداخت.

در این برنامه‌ریزی باید مواردی چون سبک و شیوه آموزش، حیطه‌های فعالیت و پژوهش روشن باشد. این حرکت از شناسایی نقطه عزیمت‌های کنونی شروع می‌شود و با رفع تدریجی و با برنامه این کاستی‌ها به سمت پیشرفت و تحول حرکت می‌کند.

برای دوستان دست اندرکار و کوشا و انگیزه‌مند و پژوهشگر این حیطه پر اهمیت علمی آرزوی توفیق می‌نمایم.